

Paradoksal Liderlik Davran??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Paradoksal Liderlik Davran??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28903>

Özet

Paradoksal Liderlik Davran??? Ölçe?i, liderlerin örgüt içinde e?zamanlı olarak çeli?kili gibi görünen ancak birbirini tamamlayan davran???lar? sergileme e?ilimlerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, özellikle Akça ve Tuna (2019) tarafından Türk kültürüne uyarlanm???tır. Çal???ma, modern i? dünyas?nın karma???k ve dinamik yap?s?nda liderlerin kar???la??? ikilemleri yönetme becerilerini de?erlendirerek, paradoksal liderlik kavram?nın ampirik olarak incelenmesine olanak tan?maktadır. Ölçek, liderlik literatürüne ve örgütsel davran??? ara???rmalarına önemli katkıları sunmayı hedeflemektedir.

Ölçe?in uyarlama çal???ması, liderlik davran???ların?n çok boyutlu do?as?nı anlamak ve liderlerin çeli?kili talepler arasında nasıl denge kurdu?unu analiz etmek için sağlam bir araç sağlam???tır. Bu sayede, hem akademik ara???rmacılar hem de uygulayıcılar, liderlik etkinli?ini ve örgütsel performans? etkileyen paradoksal yaklaşımlar? daha derinlemesine inceleyebilirler.

Anahtar Kelimeler

Paradoksal liderlik, liderlik davran???, psikolojik ölçek, ölçek uyarlama, yönetim psikolojisi, örgütsel davran???.

Yazarlar

?brahim Akça, M. Tuna.

Amaç

Paradoksal Liderlik Davran??? Ölçe?i'nin temel amacı, liderlerin kar???t gibi görünen ancak aslında birbirini tamamlayan davran???lar? aynı anda sergileme kapasitesini ve e?ilimini ampirik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle de?işen ve belirsiz i? ortamlar?nda liderlerin nasıl davran??? olabildi?ini anlamak için kritik bir araç sunar. Liderlerin bir yandan astlarına özerklik tan?ırken di?er yandan kontrolü sürdürmeleri, yenili?i teşvik ederken disiplini sağlamaları gibi paradoksal durumlar? nasıl yönettiklerini incelemek, ölçe?in başlıca hedeflerindedir.

Akça ve Tuna (2019) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çal???ması, bu kavram?n Türk kültürü ve örgütsel bağlam?nda geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülebilirli?ini sağlamayı amaçlam???tır. Bu sayede, Türkiye'deki işletmelerde ve organizasyonlarda paradoksal liderlik davran???ların?n yaygınlı?ı, etkileri ve geli?imine yönelik ara???rmaların önü açılm???tır. Ölçek, hem akademik çal???malara hem de liderlik eğitim ve geli?im programlarına değerli bir katkı sağlamaktadır.

Yap?

Ölçek, paradoksal liderlik ad? verilen karma??k bir psikolojik yap?y? ölçmektedir. Paradoksal liderlik, liderlerin iki veya daha fazla çeli?kili talep, davran?? veya beklentiyi ayn? anda etkin bir ?ekilde yönetme ve bütünle?tirme becerisini ifade eder. Bu yap?, liderlerin esneklik, adaptasyon yetene?i ve stratejik dü?ünme gibi özelliklerini vurgular. Örne?in, bir liderin hem rekabetçi hem de i?birlikçi bir ortam yaratmas?, hem bireysel farklılıklara sayg? duymas? hem de tak?m uyumunu sa?lamas? paradoksal liderlik davran??lar?na örnek te?kil eder.

Ölçe?in ölçtü?ü yap?, liderlerin bu tür çeli?kileri sadece yönetmekle kalmay?p, ayn? zamanda bu çeli?kileri birer fırsatla dönü?türerek daha yüksek performans ve örgütsel esneklik sa?lamas?na odaklan?r. Bu, liderlerin karma??k örgütsel dinamikler içinde dengeyi nas?l kurdu?unu ve bu dengenin sonuçlar?n? anlamak için önemli bir teorik ve ampirik çerçeve sunar.

Geçerlik

Paradoksal Liderlik Davran??? Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü de?erlendirmek için yap?lm??t?r. Akça ve Tuna (2019) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?i ba?ta olmak üzere çe?itli geçerlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ilgili oldu?u di?er yap?larla ili?kisini ve içsel boyutlar?n? inceler.

Genellikle faktör analizi yöntemleri kullan?larak ölçe?in boyut yap?s? do?rulan?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in orijinal yap?s?n? Türk kültüründe de korudu?unu veya kültürel farklılıklara göre yeniden yap?land???n? ortaya koyan bulgular sunmu?tur. Detaylı geçerlik analizleri ve bulgular?, Akça ve Tuna (2019) makalesinde ayrıntılı? olarak sunulmu?tur.

Güvenirlik

Paradoksal Liderlik Davran??? Ölçe?i'nin güvenilirlik çal??malar?, ölçe?in tutarlı? ve kararlı? ölçümler yapma yetene?ini de?erlendirmek amacıyla yap?lm??t?r. Akça ve Tuna (2019) taraf?ndan gerçekleştirilen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarlılı??? genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile incelenmiştir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle tutarlı? oldu?unu gösterir.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk örneğinde kabul edilebilir veya güçlü iç tutarlılı?? düzeylerine sahip oldu?unu göstermiştir. Bu, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı durumlarda benzer sonuçlar verme e?iliminde oldu?unu ve ölçüm hatas?n?n düşük oldu?unu i?aret eder. Güvenirlik analizlerinin detaylar? ve elde edilen katsayılar, Akça ve Tuna (2019) taraf?ndan yay?mlanan makalede bulunmaktadır.

Faktör Analizi

Paradoksal Liderlik Davran??? Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ve boyutlar?n? belirlemek için faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Ölçek uyarlama çal??malar?nda genellikle hem aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) hem de do?rulay?c? faktör analizi (DFA) uygulan?r. Aç?mlay?c? faktör analizi, ölçe?in maddeleri aras?ndaki ili?kilerden yola ç?karak temel boyutlar? ke?fetmeye yard?mc? olurken, do?rulay?c? faktör analizi önceden belirlenmi? bir faktör yap?s?n?n veriyle ne kadar uyumlu oldu?unu test eder.

Akça ve Tuna (2019) çal??mas?nda, ölçe?in Türk kültürü ba?lam?nda çok boyutlu yap?s?n? ortaya koymak ve orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n korunup korunmad???n? incelemek amac?yla faktör analizi yap?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in paradoksal liderlik davran???n?n farklı yönlerini ölçen alt boyutlara ayr?l?p ayr?lmad???n? ve bu boyutlar?n teorik beklentilerle ne kadar örtü?tü?ünü göstermi?tir. Elde edilen faktör yükleri, özde?erler ve uyum indeksleri gibi istatistiksel bulgular, ilgili makalede detayl?ca sunulmu?tur.

Araç

Test Type: Psikolojik Ölçek Uyarlama

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi ölçek kullan?larak haz?rlanm?? öz bildirimli bir ankettir. Kat?l?mc?lar, her bir maddeye ne kadar kat?ld?klar?n? belirtirler.

Language Available: Türkçe

Population Group: Çe?itli sektörlerdeki çal??anlar, yöneticiler ve organizasyonlarda görev alan di?er bireyler.

Age Group: Yeti?kinler (genellikle 18 ya? ve üzeri).

Population Details: Çal??ma, Türkiye'deki farklı organizasyonlardan kat?l?mc?larla gerçekleştirilmi?tir. Hedef kitle, liderlik davran??lar?n? de?erlendirebilecek ve kendi liderlerini gözlemleyebilecek veya kendi liderlik davran??lar?n? yans?tabilecek bireylerdir.

Test Methodology: Ka??t-kalem veya online anket format?nda uygulanabilen öz bildirimli bir ölçektir. Kat?l?mc?lardan, liderlerinin belirli davran??lar?n? veya kendi liderlik davran??lar?n? de?erlendirmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Paradoksal liderlik, liderlik, örgütsel davran??, psikometri, ölçek geli?tirme, liderlik teorileri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: akcaibrahimm@gmail.com (Sorumlu yazar ?brahim Akça için).

Correspondence Address: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler: **Paradoksal Liderlik Davran??? Ölçe?i**'ni akademik veya ara?t?rma amaçlı? kullanmak isteyen ara?t?rmac?lar?n, ölçe?in orijinal yazarlar? veya uyarlama çal??mas?n?n yazarlar? ile ileti?ime geçerek kullan?m izni almas? önerilir. Genellikle akademik kullan?mlar için izinler talep üzerine ve uygun at?f yap?lmas? ?art?yla verilir.

Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlar? için genellikle herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Ancak, ölçe?in ticari amaçlarla veya büyük ölçekli uygulamalarda kullan?lmas? durumunda, yazarlarla ileti?ime geçilerek özel bir anla?ma yap?lmas? gerekebilir.

Test Y?I?: Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas? **2019** y?I?nda yay?mlanm??t?r. Bu tarih, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik çal??malar?n?n yap?ld??? ve Türk örnekleme üzerinde kullan?ma sunuldu?u y?I? ifade eder.

Referanslar

Akça, ?. , ve Tuna, M. (2019). Paradoksal liderlik davran??? : Bir ölçek uyarlama çal??mas?. *??letme Ara?t?rmalar? Dergisi*, 11 (4), 2972-2989. <https://doi.org/10.20491/isarder.2019.788>

The original PDF can be downloaded here: [paradoksal-liderlik-davranisi-bir-olcek-uyarlama-calismasi-toad.pdf](https://www.dpu.edu.tr/~akcaibrahimm/paradoksal-liderlik-davranisi-bir-olcek-uyarlama-calismasi-toad.pdf)

Makalenin tam metnine eri?im için bir di?er ba?lant?: openaccess.dpu.edu.tr

Paradoksal Liderlik Davran??? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Sa?lanan kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır. Ölçek maddelerine eri?mek için Akça ve Tuna (2019) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.